

UCZEŃ PRZERÓŚŁ MISTRZA

metoda projektu w edukacji wczesnoszkolnej

ŻYWIOŁY

scenariusz dla klasy II
szkoły podstawowej

czas realizacji: 18 godzin (około 2 tygodnie)

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

UZASADNIENIE REALIZACJI PROJEKTU

„Żywioty to podstawowe elementy, z których składa się cały świat. Proporcje w jakich występują one w różnych istotach, przedmiotach czy substancjach decydują o naturze i właściwościach. Są cztery podstawowe żywioły: ogień, woda, ziemia, powietrze.

Ogień kojarzony jest przede wszystkim z niebezpieczeństwem i niszczytelką siłą trawiącą wszystko co stanie na jej drodze. Jednak rozważnie wykorzystany jest też siłą twórczą, czy wręcz życiodajną - przykładowo wytapiany metal, potem w ogniu obrabiany by powstał znakomity oręż.

Wodę często postrzegany jako żywioł najbliższy życiu. Jednak jak wszystkie żywioły podstawowe ten również nie jest ani dobry ani zły. Bo żywioł wody to niezbędna każdemu do życia woda ale i zima, która odbiera bezlitośnie życie słabo odzianym nieszczęśnikom. To zagotowana woda na potrawkę i rzeka, w której można zatonać. To życiodajny deszcz po okresie suszy ale i niszczytelki grad.

Każdego dnia stąpamy po ziemi, górnicy kopią w niej szukając jej skarbów, budowniczy z kamienia wznoszą domy, zamki, budują mosty i drogi, z gleby wyrasta wszelka roślinność na której pasie się bydło - trudno nie cenić tego żywiołu, wszak wiele mu zawdzięczamy. Jednak podobnie jak inne żywioły ten też bywa groźny i niebezpieczny - bo czyż ziemia nie może się rozstąpić pochłaniając całe miasta w swych czeluściach, kopalnia zawalić grzebiąc górników, lawina kamieni zasypać wędrowców w górach...

I żywioł powietrza jest nam niezbędny do życia - każdy nasz oddech tego dowodzi. Czerpiemy z tego żywiołu też i inne korzyści - wykorzystuje się go w młynach wiatrowych, w miechach kowalskich do podsycania żaru, wiaterek w lecie jest ratunkiem dla spoconego ciała, przeciąg w izbie wywieje smród starego ubrania czy zdechłej myszy. Również żywioł powietrza może być wielkim zagrożeniem, bo przecież może zawiać tak, że drzewa powyrywa, strzechę zerwie, ba całą chałupę nawet zburzy!" (za: www.idarionis.com)

CELE PROJEKTU:

- Będziemy pracować w grupie.
- Będziemy samodzielnie wyszukiwać informacje.
- Stworzymy prezentację multimedialną.
- Dowiemy się o skutkach kataklizmów i jak im zapobiegać.
- Zaprezentujemy efekty naszej pracy rodzicom.
- Spotkamy się z ekspertem.
- Wykonamy obrazy symbolizujące żywioły.

GŁÓWNE KOMPETENCJE KLUCZOWE ZGODNE Z ZALECENIAMI UNII EUROPEJSKIEJ ROZWIJANE PODCZAS REALIZACJI PROJEKTU

- porozumiewanie się w języku ojczystym;
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- kompetencje informatyczne;
- umiejętność uczenia się;
- poczucie inicjatywy i przedsiębiorczość.

REALIZOWANE TREŚCI KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO PODSTAWY PROGRAMOWEJ DLA I ETAPU EDUKACYJNEGO

Edukacja polonistyczna. Uczeń:

- korzysta z informacji: uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji, odczytuje uproszczone rysunki;
- zna wszystkie litery alfabetu; czyta i rozumie teksty przeznaczone dla dzieci i wyciąga z nich wnioski;
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje;
- zna formy użytkowe: zaproszenie.

Edukacja plastyczna. Uczeń:

- Ilustruje sceny i sytuacje inspirowane wyobraźnią;
- Korzysta z narzędzi multimedialnych;
- Podejmuje działalność twórczą, posługując się takimi środkami wyrazu plastycznego jak: kształt, barwa.

Edukacja społeczna. Uczeń:

- Zna zagrożenia ze strony ludzi; potrafi powiadomić dorosłych o wypadku, zagrożeniu, niebezpieczeństwie; zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji oraz ogólnopolski numer alarmowy 112.

Edukacja przyrodnicza. Uczeń:

- obserwuje i prowadzi proste doświadczenia przyrodnicze, analizuje je i wiąże przyczynę ze skutkiem;
- wie, jak zachować się odpowiednio do warunków atmosferycznych; orientuje się w zagrożeniach typu burza, huragan, śnieżycy, lawina, powódź itp.; wie, jak trzeba się zachować w takich sytuacjach.

Edukacja matematyczna. Uczeń:

- Klasyfikuje obiekty i tworzy proste serie; dostrzega i kontynuuje regularności;
- Liczy (w przód i w tył) od danej liczby po 1, dziesiątkami od danej liczby w zakresie 100;
- Zapisuje cyframi i odczytuje liczby w zakresie 100;
- Dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100.

Zajęcia komputerowe. Uczeń:

- Posługuje się komputerem w podstawowym zakresie;
- Wyszukuje informacje i korzysta z nich;
- Odtwarza animacje i prezentacje multimedialne.

PRODUKTY KOŃCOWE PROJEKTU

- Abstrakcyjne obrazy symbolizujące żywioły.
- Prezentacja multimedialna.

MATERIAŁY WSPOMAGAJĄCE

- Zestaw zasobów nr 7 (Żywioły) na tablicę multimedialną do wykorzystania w czasie wybranym przez nauczyciela.
- KARTY PRACY NR 1 – 8.

TABLICA MULTIMEDIALNA

FILM 1: Woda.

FILM 2: Powietrze.

FILM 3: Ogień.

FILM 4: Ziemia.

QUIZ: Utrwalenie wiadomości.

ANGIELSKI: Poznanie słówek.

GRA: Memory.

POLICZ: Wyróżnianie liczb parzystych i nieparzystych.

PAMIĘĆ: Rytm matematyczny.

KRZYŻÓWKA: Utrwalenie wiadomości.

PROPONOWANY PRZEBIEG DZIAŁAŃ

ETAP PROJEKTU	SUGEROWANE DZIAŁANIA	CZAS
I Wybór zagadnienia i określenie celów projektu	sytuacja wprowadzająca	4 godz.
	<ul style="list-style-type: none"> • mapa skojarzeń • podział na grupy 	
	ustalenie harmonogramu	
II Realizacja projektu	prezentacja zadania domowego na temat czterech żywiołów	11 godz.
	spotkanie z ekspertem	
	rozmowa w kręgu	
	doświadczenia	
	malowanie obrazów	
	wykonanie zaproszeń	
III Prezentacja projektu	prezentacja przygotowanych wiadomości – spotkanie z rodzicami	2 godz.
IV Ocena projektu i ewaluacja	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa w kręgu • podsumowanie działań <ul style="list-style-type: none"> • ewaluacja 	1 godz.
RAZEM		18 godzin
UWAGI	<p style="text-align: center;">***</p> <p style="text-align: center;">gwiazdki sugerują podział na dni</p>	

SCENARIUSZ 1

WYBÓR ZAGADNIENIA I OKREŚLENIE CELÓW PROJEKTU

- Zainteresowanie dzieci tematem, rozbudzenie ich ciekawości.
- Ustalenie warunków pracy metodą projektu.

PRZEBIEG DZIAŁAŃ:

1. Sytuacja wprowadzająca.

Nauczyciel przygotowuje trzy wysokie słoiki z zapaloną świeczką w środku (podgrzewacz). Dodatkowo przygotowuje kubek wody i kubek piasku. Nauczyciel prosi by dzieci spróbowały zgasić świeczkę używając różnych technik (zdmuchnięcie, zasypianie piaskiem, zalanie wodą). Po wykonanym doświadczeniu omawiamy sytuację nazywając cztery żywioły – ogień, wodę, ziemię i powietrze.

2. Podział na grupy.

Dzieci stają w kręgu – odliczają do czterech. Tym sposobem dzielą się na grupy, których zadaniem jest rozwiązywanie zdań matematycznych - które dadzą im informacje, jakim żywiołem będą się zajmować.

- KARTA PRACY NR 1 Działania matematyczne.

3. Mapa skojarzeń.

Dzieci w grupach wykonują mapę skojarzeń –w formacie A3 - do nazwy swojej grupy – tzn.: woda, ogień, powietrze, ziemia. Po jej wykonaniu prezentują swoją pracę pozostałym. Mapy zachowujemy do końca projektu.

4. Ustalenie tytułu i celów projektu.

Dzieci proponują tytuły projektu, nad którym zaczynają pracę (np. żywioły, kataklizmy, siły natury, moc przyrody) Pomysły są zapisywane na tablicy i metodą głosowania wybierany jeden nich. Dzieci z pomocą nauczyciela ustalają cele projektu:

- Będziemy pracować w grupie.
- Będziemy samodzielnie wyszukiwać informacje.
- Stworzymy prezentację multimedialną.
- Dowiemy się o skutkach kataklizmów i jak im zapobiegać.
- Zaprezentujemy efekty naszej pracy rodzicom.

5. Zabawa ruchowa.

Rozgrywki między grupami w przeciąganie liny. Każda drużyna walczy z każdą i tym sposobem wybieramy „najsilniejszy żywioł”.

- KARTA PRACY NR 2 Tekst i obrazki.

6. Rozmowa kierowana.

Nauczyciel rozmawia z dziećmi na temat ujarzmiania żywołów przez człowieka i ich wykorzystania, oraz konsekwencji jakie niosą ze sobą.

- KARTA PRACY NR 2 Projektowanie stroju superbohatera.

7. Ustalenie zadania domowego.

Dzieci w grupach przygotowują informacje i zdjęcia na temat żywołu, którym się zajmują. Wiadomości grupy przygotowują w formie prezentacji multimedialnej.

- Ustalenie harmonogramu działań. Załącznik nr 1.

PYTANIA DO UCZNIÓW:

- Pytanie kluczowe: Dlaczego żywoły trudno opanować?
- Skąd żywoły czerpią siłę?
- Jakie mogą być inne żywoły?
- Jak można przeciwdziałać żywołom?

SCENARIUSZ 2

REALIZACJA PROJEKTU

- Przeprowadzenie działań zgodnie ze wspólnymi ustaleniami dzieci i nauczyciela.

PRZEBIEG DZIAŁAŃ:

1. Doświadczenie „Siła wody”.

W dużym plastikowym naczyniu ustawiamy różne przedmioty (klocki, zabawki, naczynia, lalki, samochody) i zalewamy je silnym strumieniem wody (np. z wiadra). Przed wykonaniem doświadczenia prosimy by dzieci zaobserwowały wpływ wody na położenie przedmiotów znajdujących się pojemniku. Celem doświadczenia jest pokazanie niszczycielskiej siły wody w czasie kataklizmów.

2. Prezentacja zadania domowego grupa „Woda”.

Dzieci prezentują przygotowany przez siebie materiał za pomocą wykładu oraz środków multimedialnych. W czasie prezentacji słuchacze mają możliwość zadawania pytań i wyrażania swoich wątpliwości.

3. Oglądanie i omówienie filmu pod tytułem: „Woda”.

Podsumowanie i zebranie informacji prezentowanych przez dzieci, oraz tych uzyskanych z filmu.

- KARTA PRACY NR 3 Puzzle.

4. Przygotowanie do spotkania z ekspertem.

Uczniowie i uczennice w grupach przygotowują i redagują pytania dotyczące żywiołów (każdy grupa do swojego), jakie będą mogły zadać ekspertowi pod czas spotkania. Pytania zapisują na kartkach.

5. Doświadczenie „Potęga ognia”.

Nauczyciel zapala świeczkę i prowadzi rozmowę na temat tego jakie zagrożenia może ona spowodować oraz o konieczności kontroli ognia. Następnie w szklanym naczyniu umieszcza pogniecione przez dzieci gazety i zapala je w jednym miejscu (warto mieć naczynie z wodą w razie potrzeby). Dzieci obserwuje zjawisko, jak ogień zajmuje wszystko co staje na jego drodze, jak również próbują wyjaśnić powiedzenie, że ogień trawi przedmioty.

6. Prezentacja zadania domowego grupa „Ogień”.

Dzieci przedstawiają materiały przygotowane w domu związane z tematem ogień. Wykorzystują te same metody i środki co grupa pierwsza. W trakcie prezentacji uczniowie zadają pytania.

7. Oglądanie i omówienie filmu pod tytułem: „Ogień”.

Podsumowanie i zebranie informacji prezentowanych przez dzieci, oraz tych uzyskanych z filmu.

- KARTA PRACY NR 4 Podpisy do obrazków.

8. Spotkanie z ekspertem.

Do klasy zapraszamy eksperta, na przykład osobę pracującą w Centrum Zarządzania Kryzysowego lub strażaka. Ekspert opowiada o najczęstszych kataklizmach występujących w Polsce oraz o sposobie zapobieganiu i informowaniu ludzi o zagrażającym niebezpieczeństwie (o powodzi, pożarach lasów, wichurach). Przedstawiciele poszczególnych grup zadają wcześniej przygotowane pytania.

9. Rozmowa w kręgu.

Nauczyciel zaprasza dzieci do kręgu. Inicjuje rozmowę na temat dotychczasowej pracy nad projektem. Uczniowie i uczennice swobodnie opowiadają o tym, na co zwróciły uwagę podczas dotychczasowych działań. Mówią o trudnościach i przeciwnościach losu, na jakie napotykają podczas pracy.

- KARTA PRACY NR 5 Cechy do żywiołu.

10. Doświadczenie „Moc wiatru”.

Na ławce ustawiamy różne przedmioty na przykład: papier, liście gazety, naczynia, klocki, zabawki, książki, piórka, kubek z wodą, butelka wody, pusta butelka. Kierujemy na nie strumień powietrza z suszarki do włosów. Prosimy dzieci by zaobserwowały, jak się zachowują przedmioty pod wpływem wiatru i od czego zależy ich ruch.

11. Prezentacja zadania domowego grupy „Powietrze”.

Uczniowie i uczennice z grupy powietrze prezentują informacje przygotowane w domu. Słuchacze w czasie wykładu zadają pytania i snują refleksje.

12. Oglądanie i omówienie filmu pod tytułem: „Powietrze”.

Podsumowanie i zebranie informacji prezentowanych w trakcie filmu i porównanie ich z tymi przygotowanymi przez dzieci.

- KARTA PRACY NR 6 Wykreślanka.

13. Wykonanie obrazów.

Dzieci w grupach malują abstrakcyjne obrazy przedstawiające żywioły. Za pomocą barwy i plamy starają się pokazać charakterystyczne cechy ognia, wody, powietrza i ziemi. Do wykonania obrazów potrzebne będą arkusze papieru A1 i farby tempera. Przed rozpoczęciem pracy nauczyciel, aby zainspirować dzieci, może za pomocą Internetu zaprezentować prace „Impresjonizm abstrakcyjny”.

14. Doświadczenie „Wulkan”.

Wokół naczynia na przykład szklanki, formujemy górę z zgniecionej foli, masy solnej lub ziemi, która kształtem przypominać będzie wulkan. Do szklanki wlewamy ¼ szklanki ciepłej wody, około 2 łyżeczek farby plakatowej, 1 łyżeczkę sody oczyszczonej i kilka kropel płynu do naczyń. Całość zalewamy ¼ szklanki octu. Pod wpływem reakcji wewnątrz wulkanu powinna wypłynąć „lawą”. Po doświadczeniu rozmawiamy z dziećmi na temat zaistniałego zjawiska.

15. Prezentacja zadania domowego grupy „Ziemia”.

Dzieci prezentują przygotowany przez siebie materiał za pomocą wykładu oraz środków multimedialnych. W czasie prezentacji słuchacze mają możliwość zadawania pytań i wyrażania swoich wątpliwości.

16. Oglądanie i omówienie filmu pod tytułem: „Ziemia”

Podsumowanie i zbranie wszystkich informacji związane z żywiołem ziemia.

- KARTA PRACY NR 7 Diagram matematyczny.

17. Zabawa słowna.

Nauczyciel na tablicy zapisuje początek zdania na przykład: *Dawno, dawno temu było...* lub *Gdzieś daleko za górami i...* Zadaniem dzieci jest dopowiadać po jednym słowie i zapisywać je na tablicy tak, by powstała krótka historia posiadającą logiczną fabułę,

18. Wykonanie zaproszenia.

Dzieci pod kierunkiem nauczyciela wykonują zaproszenia dla rodziców i rodzeństwa, na prezentację projektu, nad którym pracują. Uczniowie i uczennice własnoręcznie i według własnego pomysłu wykonują zaproszenia, następnie przy pomocy nauczyciela uzupełniają potrzebne informacje.

PYTANIA DO UCZNIÓW:

- Jak inaczej można nazwać żywioły?
- Dlaczego: wodę, ogień, powietrze i ziemię nazywamy żywiołami?
- Co znaczy słowo żywioły?
- Jak się zabezpieczać przed kataklizmami?

SCENARIUSZ 3

PREZENTACJA PROJEKTU I OCENA DZIAŁAŃ

- Posumowanie działań projektowych.
- Ocena działań.

PRZEBIEG DZIAŁAŃ:

1. Przygotowanie prezentacji.

W centralnej części sali mocujemy obrazy wykonane przez dzieci, symbolizujące żywy świat. Na środku sali ustawiamy krzesła dla zaproszonych gości, na komputerze umieszczamy prezentację multimedialną potrzebną dzieciom w czasie ich wypowiedzi.

2. Prezentacja projektu.

Do klasy przychodzą zaproszeni rodzice i zajmują miejsca. Wyznaczeni uczniowie i uczennice witają gości, wprowadzają w temat spotkania i zapraszają do wysłuchania prezentacji. Grupy kolejno prezentują wiadomości na temat czterech opracowanych przez siebie żywych światów. Wykorzystują przy tym przygotowane przez siebie prezentacje multimedialne. Na zakończenie prezentacji rodzice są zaproszeni do wspólnego rozwiązywania „Quizu o żywych światach”.

3. Spotkanie w kręgu i ewaluacja.

Dzieci rozmawiają o pracy nad minionym projektem. Dzielą się spostrzeżeniami i wrażeniami, jakie towarzyszyły im w czasie zajęć. Zwracają uwagę na pozytywne i negatywne strony odbytej pracy. Uzasadniają swoje opinie.

- KARTA PRACY NR 8.

4. Mapa skojarzeń.

Dzieci otrzymują mapy skojarzeń wykonane w pierwszym dniu pracy nad projektem „Żywy świat”, ale inne niż te, nad którymi wcześniej pracowały. Odczytują hasła i uzupełniają je o własne przemyślenia oraz wiedzę zdobytą w czasie zajęć. Na zakończenie pracy omawiają mapy uzasadniając swoje decyzje.

PYTANIA DO UCZNIÓW:

- Pytanie kluczowe: Dlaczego żywy świat trudno opanować?
- Który z żywych światów jest najgroźniejszy twoim zdaniem?
- Jakie pozytywne efekty mogą płynąć z opanowania żywych światów?

ŻYWIOŁ	IMIONA DZIECI	TERMIN
WODA		
OGIEŃ		
POWIETRZE		
ZIEMIA		

ŻYWIOŁY

